

proizvodnog rada, osnovne mjere sigurnosti zaštite na radu i opći podaci o radnoj organizaciji: organizacijsko-samoupravljačka i organizacijsko-proizvodna. Učenici su dužni voditi dnevnik proizvodnog rada. Na kraju, odgovorna osoba ovjerava dnevnik i time potvrđuje da je učenik redovito dolazio na proizvodni rad i savladao program.

Učenici su trebali dolaziti na rad onaj tjedan kad su imali školu poslije podne. Grupa je brojala pet učenika, ali se nisu uvijek svi odazvali. Odredili smo taj broj učenika zbog toga da i mi sami možemo savladati preuzetu obavezu i da bolje kontroliramo njihov rad. Radno vrijeme je bilo od 8 do 12 sati, odnosno učenik bi kod nas proveo 20 sati, jer subotom učenici ne rade. Od studenog 1983. g. do lipnja 1984. g. bilo je 8 grupa ili ukupno 32 učenika.

Program rada je u jednom dijelu bio isti za sve grupe, a u jednom se je razlikovao u ovisnosti od tekućih potreba. Sa svima su grupama obrađene slijedeće teme:

1. Razvoj i značaj muzejskih ustanova s naglaskom na tehničke muzeje. Nastanak i djelatnost Tehničkog muzeja u Zagrebu.
2. Obrada muzejskih predmeta i vrste stručne dokumentacije.
3. Pedagoško-andragoški rad. Izložbe i njihovo organiziranje.
4. Protupožarna zaštita i zaštita na radu.
5. Organizaciona struktura Muzeja. Normativni akti i samoupravljanje.

Nosioci tema bili su kustosi, muzejski pedagog, domar (vatrogasni podoficir) i tajnik Muzeja. Teme su obrađivane u vremenskom trajanju od jednog školskog sata, a po potrebi i duže. Nastojali smo da ne zamaramo učenike, te smo se stoga najviše služili zornošću u izlaganju, usporedbama i praktičnim demonstracijama. Pokazali smo im knjige inventara, ulaska i izlaska, inventarne omote. Upoznali smo ih na licu mjesta sa sistemom odlaganja dokumenata i načinom njihove međusobne veze. Detaljno su upoznati s dokumentacijom vezanom uz konzerviranje predmeta. Pokazali smo im sve normativne akte i upoznali ih sa sistemom financiranja Muzeja. Iz protupožarne zaštite smo prikazali niz vatrogasnih aparata i upriličili vježbu gašenja vatre. Nakon ovog dijela se prelazilo na praktičan rad — bilo na konzerviranju eksponata, bilo na pomoći kod postave izložbi. Upute o konzerviranju građe učenicima smo davali na licu mjesta na konkretnim eksponatima.

Nakon završene prakse održali bismo s učenicima završni razgovor. Ispostavilo se da su gotovo iz temelja promijenili mišljenje o muzejima i radu u njima. Šablonizirani stavovi o »hladovini«, dosadi, brisanju prašine, zamijenjeni su saznanjima o zanimljivostima i širokim mogućnostima rada u Muzeju. Učenici su bili zadovoljni što su i oni dali mali doprinos na očuvanju naše tehničke baštine. Svi su učenici redom vrlo pohvalno izrazili o načinu kako su primljeni u Muzeju i s koliko smo pažnje organizirali njihov rad. Istaknuli su da nigdje nisu bili tako dobro primljeni, te nam je ta pohvala bila stimulans za daljnji rad. Iako su svi izjavili da neće svoje zaposlenje potražiti u muzejima, s pažnjom i zalaganjem su obavili postavljene zadatke.

Primjetili smo da manju poteškoću u radu predstavlja česta izmjena učenika i njihovo kratko radno vrijeme. Poslije rada u Muzeju učenici imaju nastavu u školi, ali ih taj tjedan nastavnici ne ispituju. Zbog toga se je teže s njima upuštati u veće zahvate, ali to je objektivna okolnost. I jedna usputna primjedba — bez obzira na njihov vanjski izgled, svi su učenici bili izuzetno disciplinirani.

Na kraju, zašto to uopće radimo? Ne možemo ovaj posao ni u kojem slučaju nazvati »obrazovanjem muzejskih kadrova«, ali da je ovo prilog obrazovanju učenika i da im time proširujemo horizonte, u to nema sumnje. Ovim načinom želimo također proširiti i krug prijatelja muzeja, od kojih bi i Muzej danas-sutra imao korist. Naravno, to nam neće sa svim učenicima uspjeti, ali ako uspijemo kod polovice, dovoljno je. Za desetak godina njihov će se broj popeti na stotine, pa je to u odnosu na današnje stanje mnogo. Sve smo učenike uvrstili u naš adresar, te ih pozivamo na sve naše akcije i tako nastojimo održati vezu.

I nama samima, radnicima Muzeja, ovo će iskustvo koristiti jer je to jedno novo područje rada, iz kojeg će nastati, nadamo se, nova kvaliteta.

ABSTRACT

The organization for student practice in Zagreb's Technical Museum

Ž. Jamičić

The author describes the museum's new project — the organization of secondary school students' practical work in the museum. This is organized in three parts, each lasting one week. The pupils learn about the museum, its program and about the basic precautionary measures concerning safety at work.

Muzeji Kine

Jadranka Vinterhalter

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

Muzejski dokumentacioni centar, u suradnji s Muzejskim prostorom, organizirao je susret s kineskim stručnjacima koji borave u Zagrebu u povodu izložbe *Drevna kineska kultura*. Susret, održan 15. 10. 1984. u Muzejskom prostoru, bio je namijenjen prvenstveno muzejskim radnicima i, naravno, širokoj publici, da bi se upoznali s muzejima Kine o kojima ni u dnevnoj štampi niti u stručnim časopisima ne dobivamo dovoljno informacija.

Izlaganje je započeo Jang Wehne, istraživač u Muzeju kineske povijesti u Pekingju, koji je u uvodu svog predavanja dao nekoliko informacija o historijatu muzeja u Kini. Do 1949. godine u Kini jedva da je bilo muzejskih ustanova — svega desetak, i to u velikim gradovima: Pekingju, Šangaju itd. Sama riječ *muzej*, na kineskom jeziku, među kineskim narodom, nije imala nikakvo značenje. Premda su brojke nepouzdana, može se reći da danas postoji više od 400 muzeja u Kini, uključujući tu i izložbe koje se otvaraju uz arheološke lokalitete (ukoliko uspunjavaju i druge, muzeološke uvjete). Međutim, ovaj je broj nedovoljan s obzirom na mnogoljudnost Kine. Uloga muzeja danas postaje sve važnija u procesu obrazovanja, muzeji stižu sve veću publiku, pa su i zahtjevi koji im se postavljaju sve veći. Prema vrstama, muzeji u Kini mogu se uglavnom podijeliti na:

- povijesne muzeje, kojih ima najviše;
- muzeje vezane za historijske događaje iz kineske revolucije ili su osnovani u čast pojedinih ličnosti kineske revolucije;
- muzeji vezani za arheološka nalazišta;
- vojni muzeji;
- specijalizirani muzeji kojih je najmanji broj.

Povijesni muzej je tip ustanove koja prevladava, a s druge strane osjeća se potreba za otvaranjem specijaliziranih muzeja. Upravo se sada u Kini vrše pripreme za otvaranje niza muzeja specijaliziranog tipa koji bi se bavili lokalnom poviješću pojedinih pokrajina.

U Pekingju danas ima oko desetak muzeja. Njihova organizacija, način funkcioniranja i aktivnosti međusobno

su slični, jer su i sami muzeji po karakteru slični.

Muzej kineske povijesti u Pekingu osnovan je 1949. godine, a od 1959. godine smješten je u novoj zgradi, koju dijeli s Muzejom kineske revolucije, na centralnom pekinškom trgu Tien an Men. Muzej ima 8.000 m² izlagačkog prostora, a posjeduje 35.000 eksponata. U njemu radi oko 300 zaposlenih. Godišnje muzej ima oko 1,500.000 posjetilaca. U stalnom postavu prezentirana je povijest Kine od prvobitne zajednice do 1840. godine, u svim aspektima razvoja: historijski, socijalni, ekonomski, kulturni. Uz postav, organiziraju se i povremene izložbe. Muzej ima više odjeljenja koja pokrivaju različita područja rada:

- odjeljenje za zaštitu brine o čuvanju umjetnina, njihovoj restauraciji, vodi dokumentaciju i daje ekspertizu predmeta,
- odjeljenje za izložbe bavi se praktičnim poslovima organizacije izložbi,
- odjeljenje za likovna rješenja iznalaži najprikladnije načine za instalaciju predmeta na izložbama, i stalnog postava;
- odjeljenje koje se bavi kontaktima s publikom organizira i vodi grupe kroz muzej, organizira predavanja i druge priredbe;
- arheološko odjeljenje bavi se rezultatima arheoloških iskapanja i pruža pomoć manjim institucijama;
- administrativna uprava bavi se svim oblicima administriranja i financijama.

Zanimljivo je da ovaj muzej ima na čelu svoje uprave četiri direktora: glavnog direktora muzeja, direktora za administrativne poslove, direktora za umjetničke programe i direktora za partijske poslove.

U sadašnjem periodu mnogih promjena i reformi koje se u Kini sprovode u svim oblastima i na svim nivoima, i sektor muzeja je zahvaćen tim valom. Postavljaju se brojna pitanja kako transformirati muzeje da bi najbolje ispunili društvene zahtjeve. Brojni su problemi u samim muzejima koje treba rješavati, primjerice: isuviše brojna administracija u muzejskim ustanovama, problem podmlađivanja kadrova, problem stručnog osposobljavanja i profesionalizacija kadrova itd. Pojačanim kontaktima sa strancima i učestalijim putovanjima u inozemstvo, kineski stručnjaci upoznaju se s organizacijom i djelatnošću muzeja u svijetu.

O situaciji u pokrajini Hebei govorio je Sun Dehai, arheolog u Institutu za kulturnu baštinu pokrajine Hebei u Shijiazhuangu. On je objasnio da u toj pokrajini postoje tri osnovne institu-

cije koje se bave zaštitom spomenika kulture.

Povijesni muzej pokrajine Hebei posjeduje 150.000 eksponata, ali nema stalni muzejski postav, već priređuje povremene izložbe. Oko 600 zaposlenih u muzeju raspoređeno je u slijedećim odjeljenjima:

- odjeljenje za čuvanje predmeta,
- odjeljenje za organizaciju izložbi,
- odjeljenje za likovna rješenja postava,
- tehničko-restauratorsko odjeljenje,
- administrativno odjeljenje.

Institut za kulturnu baštinu pokrajine Hebei zapošljava oko 600 radnika, vodi brigu o zaštiti spomenika kulture na tom području, prikuplja građu vezanu za spomenike, organizira arheološka iskapanja i pruža stručnu pomoć drugim lokalnim institucijama.

Institut za drevne građevine brine o zaštiti starih arhitektonskih objekata na području pokrajine, njihovoj restauraciji i prikupljanju dokumentacije i građe o njihovoj povijesti, a poslove vodi četrdesetak zaposlenih radnika.

Osim ove tri vodeće ustanove na području zaštite, drugi gradovi pokrajine Hebei imaju svoje lokalne muzeje, uglavnom kompleksnog tipa.

Wang Quanzhong, povjesničar, kustos Muzeja kineske povijesti u Pekingu, dopunio je izlaganje svog kolege nekim detaljima iz rada muzeja.

Susret je završen projekcijom kineskog filma *Iskopine stare 3000 godina*. Zaključimo da je to bio zanimljiv i dragocien susret s kineskim kolegama. I dodajmo da se nadamo da je rezultirao susretima kineskih stručnjaka s kustosima zagrebačkih muzeja, jer njihova je želja, a iskazali su je i na predavanju, da se što bolje upoznaju s muzejskom praksom u našoj zemlji.

ABSTRACT

Museums in China

J. Vinterhalter

A lecture on museums in China and the showing of the film »300-Year-Old Excavations« was organized by the Museum Documentation Centre and the Jesuit Square Museum in Zagreb. Three museum professionals: Jang Wehne, researcher from the Museum of Chinese History, Peking, Wang Quanzhong, curator of the Museum of Chinese History, Peking, and Sun Dehai, archaeologist from the Institute for Cultural Heritage of the Province of Hebei, Shijiazhuang spoke of the museums in China, their history, present state and problems. They stayed in Zagreb as commissioners of the exhibition »Ancient Chinese Culture« presented in the Jesuit Square Museum from September 1984 to January 1985.

● Topusko 1944 — Zagreb 1984.

Rhea Ivanuš

Muzej revolucije naroda Hrvatske, Zagreb

Manifestacije održane u povodu 40-godišnjice Kongresa kulturnih i javnih radnika Hrvatske, koji je održan u Topuskom 25—27. lipnja 1944. god., završile su prigodnom izložbom, otvorenom potkraj prosinca 1984, u Muzeju revolucije naroda Hrvatske u Zagrebu.

Izložba koju su postavili kustosi Dolores Ivanuša i Rudi Polšak, podijeljena je na povijesni i likovni dio. Uvodnim dijelom izložbe — fotografijama i fotokopijama dokumenata — dan je prikaz kulturne djelatnosti: od poziva na ustanak i borbu, uključivanja lijevo orijentirane inteligencije u redove NOP-a, do kongresnih priprema i samog toka Prvog kongresa kulturnih radnika, kada su u redove NOP-a pristigli brojni književnici, umjetnici, znanstvenici, publicisti i kulturno-prosvjetni radnici. Na mnogobrojnim fotografijama (na žalost bez izloženih originalnih dokumenata, predmeta i malobrojne štampe) prikazana je uloga i značaj koji je u revoluciji imala štampa, književno stvaralaštvo, likovna umjetnost, glazba, partizansko kazalište, te školstvo i prosvjeta. Kulturno-umjetnička djelatnost odvijala se ponajprije u okviru agitaciono-propagandnih odjela KPH, CK i drugih komiteta, a u kasnijem razvoju rata i revolucije u okviru narodno-oslobodilačkog odbora, društveno-političkih organizacija, odjela ZAVNOH-a i JNOF-e. Već se u oslobođenom Bihacu potkraj 1942. godine razmišljalo o organiziranju kongresa kulturnih radnika Jugoslavije, jer je rukovodstvo NOP-a bilo zainteresirano da okupi što više intelektualaca iz cijele zemlje.

U Hrvatskoj se s neoslobođenog teritorija želi privući sve više kulturnih radnika na Kongres, a u jeku su i pripreme za osnivanje ZAVNOH-a najvišeg rukovodećeg organa NOP-a i vrhovnog predstavničkog organa narodne vlasti u Hrvatskoj. Organizatorsku ulogu o sazivanju Kongresa preuzeo je Propagandni odjel ZAVNOH-a, a samom Kongresu prethodila je Konferencija kulturnih radnika Dalmacije u Hvaru, te poziv Vladimira Nazora i Sazivačkog odbora svim kulturnim i javnim radnicima Hrvatske. Glavni motiv sazivanja Kongresa, te najobu-